

Elin Hultman
010-223 40 00

Enligt sändlista

Bildande av Stensunds naturreservat i Trosa kommun

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser har märkts ut i fält.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet (se *Reservatsföreskrifter*).

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 2, med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Reservatets namn ska vara *Stensunds naturreservat*.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Stensunds naturreservat
Naturvårdsregister ID	1010365
Kommun	Trosa
Församling/socken	Trosa/Trosa-Vagnhärad
Lägesbeskrivning	Beläget vid Gälöfjärden vid Stensunds folkhögskola ca 3 km öster om Trosa
Naturgeografisk region	Södermanlands och norra Götalands kust och skärgård
Kulturgeografisk region	Kustbygd
Maringeografisk region	Norra Östersjön
Vattenförekomst	Del av Gälöfjärden och Fågelöfjärden
Areal	25,3 ha, varav land 18,7 ha 11,6 ha produktiv skogsmark
Förvaltare	Länsstyrelsen i Södermanlands län

2018-03-06

511-6120-2011

Fastigheter (markägare)

Trosa Stensund 5:2 (Stiftelsen
Frisksportgården)
Trosa Borsö 2:2 (Privat)

Nyttjanderätter/servitut

Se fastighetsförteckning, bilaga 3

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla områdets biologiska mångfald kopplad till örtrik, betespräglad barrblandskog med kalkrika markförhållanden samt till värdefulla strandängar och kustmiljöer. Livsnödvändiga miljöer och strukturer för sällsynta och hänsynskrävande arter i området ska finnas. Syftet är även att tillgodose behovet av områden för friluftsliv.

Syftet ska nås genom att området undantas från skogsbruk och andra exploateringar. Området ska bibehålla sin luckiga karaktär genom återkommande plockhuggning och röjning. Om möjligt ska extensivt skogsbete tillämpas i området. Strandängar ska hållas öppna genom bete. Lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det i reservatet förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning.
2. anlägga väg.
3. anlägga luft- eller markledning.
4. uppföra stängsel eller hägnad annat än för betesdrift.
5. anordna upplag.
6. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika, dämna eller bedriva täktverksamhet.
7. avverka eller utföra annan konventionell skogsbruksåtgärd.
8. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.

9. framföra motordrivet fordon i terrängen annat än för uttransport av fäلت vilt med s.k. älgdtagare eller motsvarande samt för att ploga upp skridskobana på isen.
10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
11. kalka eller gödsla mark eller vatten, med undantag för gödsling av befintlig åkermark i områdets västra del.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för konventionellt brukande av åkermarken i områdets västra del.

Ovanstående föreskrifter ska inte hindra markägare till Borsö 2:1 och Borsö 2:2 att ta sig till och från sin fastighet.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för underhåll och skötsel av befintliga vägar eller underhåll av markledning med befintlig ledningsrätt med undantag för att föreskrift A10 mot användning av kemiska och biologiska bekämpningsmedel ska gälla även för sådan skötsel och underhåll.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för markägaren till Stensund 5:2, eller av denne utsedd, att bedriva normal skötsel/underhåll av befintliga motionsspår markerade i bilaga 1.1 samt på vintern preparera dem som skidspår. Även för detta undantag gäller begränsningen i föreskrift A10 att kemiska eller biologiska bekämpningsmedel inte får användas.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för markägaren till Stensund 5:2 att i samband med traditionsenligt midsommarfirande samt vid riksläger hålla efter gräs och buskvegetation inom ytorna benämnda "Stockholmsbacken" och "Slalombacken" se bilaga 1.1. Vid dessa tillfällen är det även tillåtet att använda ytan "Slalombacken" för tillfällig uppställning av husvagn samt att framföra därtill hörande motorfordon. Inom ytan "Stockholmsbacken" är det även tillåtet att nyttja och underhålla befintlig s.k. tillitsbana i nuvarande omfattning samt att ha enklare tvättställ uppställt. Det är även tillåtet att nyttja och underhålla befintlig markliggande vattenledning som betjänar tvättställen, markerad som "vattenledning" i bilaga 1.1.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för markägaren till Stensund 5:2, eller av denne utsedd, att bedriva normal skötsel/underhåll av eldstaden vid Stockholmsbacken.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för markägaren till Stensund 5:2, eller av denne utsedd, att inom ytan benämnd "Baslägret" i bilaga 1.1 hålla efter gräs och sly samt att bedriva normal skötsel/underhåll av befintliga vindskydd, kåta och eldstäder. Härvid gäller dock föreskrift A10 vilket innebär att varken kemiska eller biologiska bekämpningsmedel får användas. Åtkomst till "Baslägret" får ske med motordrivet fordon på befintlig stig angiven "Väg till baslägret" i bilaga 1.1.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för markägaren till Stensund 5:2, eller av denne utsedd, att bedriva normal skötsel/underhåll av eldstad vid Skogsö intill ravinen.

För karta över undantag från föreskrifterna, se bilaga 1.1.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktats att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktats tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. anläggande och underhåll av vandringsleder, vindskydd med eldstäder, utsiktsplatser, stättor, grindar, färister, samt uppsättning av skyltar och informationstavlor m.m.
3. naturvårdande skötsel såsom plockhuggning och röjning.
4. friställning av löv- och barrträd samt tillskapande av död ved.
5. betesdrift, slåtter, stängsling, hamling, fräsning.
6. genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
2. skada, plocka eller samla in växter, svampar eller lavar. Bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov är dock tillåtet.
3. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.
4. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

5. anordna lägerverksamhet och tävlingar.

Föreskrifterna under C ska inte utgöra hinder för markägaren till Stensund 5:2 att anordna mindre tävlingar i utbildningssyfte eller att anordna tävlingar i samband med traditionellt midsommarfirande och vid riksläger. De ska inte heller utgöra hinder för markägaren till Stensund 5:2 att anordna lägerverksamhet inom ytan på bilaga 1.1 benämnd "Baslägret". Vid tävlingar och läger som omfattar mer än 50 personer ska tillstånd enligt C 5 sökas bl.a. för att avfallsfrågor och slitage på vissa områden ska kunna regleras.

Skötsel och förvaltning

Länsstyrelsen i Södermanlands län är förvaltare för naturreservatet. Skötsel och underhåll av befintliga anordningar, stigar och motionsspår sköts av markägaren.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart, även om de överklagas.

Beslutet kungörs i ortstidning och Södermanlands läns författningssamling.

Enligt artskyddsförordningen (2007:845) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2009:10) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Områdets höga naturvärden är främst knutna till de gynnsamma markförhållanden som råder genom inslaget av kalk i marken. Kalkinslaget avspeglar sig i hela det tänkta reservatet genom en värdefull och artrik flora av framförallt kärlväxter, men även en del svampar. Större delen av området utgörs av skogsmark men områdets södra del utgörs av öppna strandängar och havsvikar. På Borsö-sidan finns även en mindre betesmark (ca 0,4 ha). Sörmlandsleden passerar genom reservatet och området används i stor utsträckning för friluftslivet, med stigar, motionsspår, vindskydd, eldstäder och utsiktsplatser. De grunda havsmiljöerna som finns i reservatet domineras av blåstång och är märkbart påverkade av övergödning. Fiskarter som noterats i vikarna är bl.a. gädda och abborre. I anslutning till reservatssområdet finns en mindre campingplats samt en gästhamn. Svenska Frisksportförbundet bedriver en stor del av sin verksamhet i området och anordnar regelbundet kurser, tävlingar och lägerverksamhet. Skogen används även i Stensunds folkhögskolas utbildningsverksamhet.

Bevarande av områdets värden

Inom området har ett flertal rödlistade arter av växter och svampar påträffats. Några exempel är stenfrö, slätterfibbla, jättekamskivling och motaggsvamp. Dessutom finns ett 20-tal signalarter som visar på höga naturvärden knutna främst till rikare markförhållanden av lundartad karaktär och lång barr- och lövträdskontinuitet. För att långsiktigt kunna bibehålla och utveckla dessa höga naturvärden och förstärka områdets redan goda förutsättningar för det rörliga friluftslivet krävs skötselåtgärder i form av plockhuggning, röjning och om möjligt skogsbete eller andra betesliknande åtgärder.

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Ärendets handläggning

Dokumentation

Området ligger inom den skogliga värdetrakten *Skärgårdens skogar* enligt länets strategi för formellt skydd av skog och omfattas också av länets naturvårdsprogram, Sörmlands natur (80-137). En stor del av området registrerades som nyckelbiotop år 1998 av dåvarande Skogsvårdsstyrelsen. I samband med ett LONA-finansierat projekt i området

(2006-2009) genomfördes inventeringar i trakten kring Stensunds folkhögskola som visade på höga naturvärden.

Reservatsbildningen

Reservatsbildningsprocessen inleddes 2008 i och med att Stensunds folkhögskola tillsammans med en privat fastighetsägare på den angränsande halvön Borsö kontaktade Länsstyrelsen med önskemål om att marken skulle bli naturreservat. En första värdering gjordes 2009 och uppdaterades 2012. Förhandlingar inleddes 2011 och överenskommelse om bildande av naturreservat träffades våren 2013. Till en början omfattade reservatsområdet så gott som hela Borsö, men den slutgiltiga reservatsgränsen kom att omfatta endast en mindre del av detta område. Gränserna markerades i fält år 2016.

Remiss

Förslaget till beslut sändes den 15 januari 2018 på remiss till sakägare och andra berörda. Nio yttranden har kommit in till Länsstyrelsen. Samtliga har tillstyrkt naturreservatet.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att konventionellt skogsbruk, exploateringar, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken, samt med Trosa kommuns översiktsplan.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hur man överklagar

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till Länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 NYKÖPING.

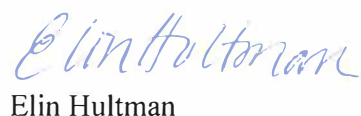
Skrivelsen ska ha inkommit inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer.

Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer att sända det överklagade beslutet vidare till Miljö- och energidepartementet för prövning, såvida Länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet.

Beslutande i detta ärende har varit landshövding Liselott Hagberg. I den slutliga handläggningen har enhetschef Anne-Li Fiskesjö, funktionschef Bo Westman, chefsjurist Karin Bergkvist samt naturvårdshandläggarna Markus Forsberg, Tove von Euler och Elin Hultman deltagit, den sistnämnda som föredragande.

Liselott Hagberg

Elin Hultman

Bilagor

1. Beslutskarta
- 1.1 Karta över undantag från föreskrifter
2. Skötselplan
- 2.1 Skötselkarta
3. Fastighetsförteckning

BESLUT

Datum

2018-03-06

Diarienummer

511-6120-2011

8 (8)

...
...
...
...

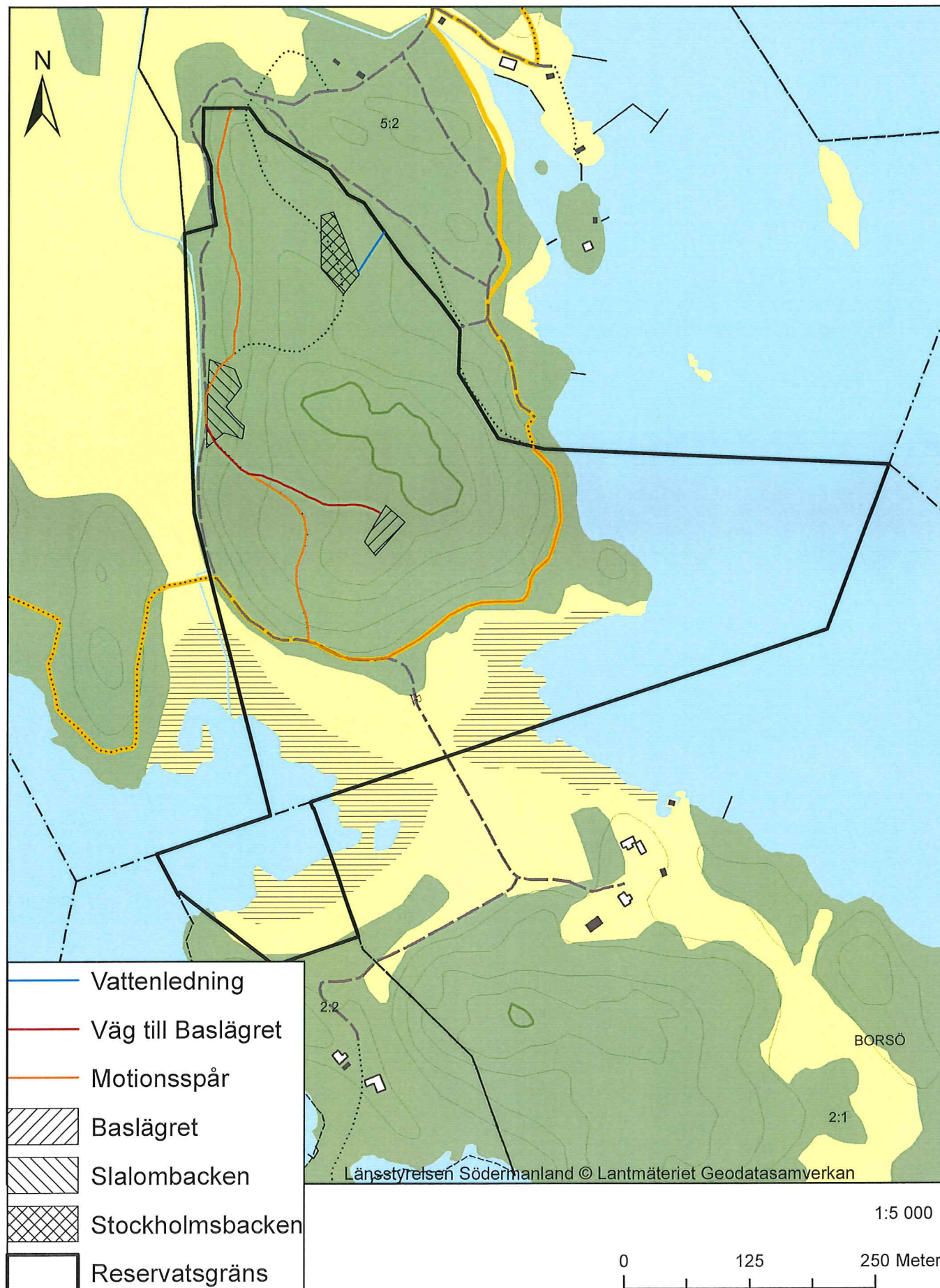
Karta över undantag från föreskrifter

Bilaga 1.1

Länsstyrelsens beslut om
Stensunds naturreservat.

Dnr 511-6120-2011, 2018-03-06

Elin Hultman
010-223 40 00

Datum
2018-03-06

Diarienummer
511-6120-2011

1(9)

Skötselplan för Stensunds naturreservat

Foto: Tove von Euler

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Översikt

Större delen av reservatsområdet utgörs av gles, ca 90-årig barrblandskog med inslag av flera olika lövträdslag. Marken är kalkrik och området hyser en rik flora av kalkgynnade kärlväxter. Inom området finns ett antal höjder med hållmarkskaraktär. Buskskiktet är på sina håll mycket välutvecklat och utgör en viktig livsmiljö för många fåglar. Längst i söder övergår området i öppen strandäng med havsvikar. Området är ett populärt rekreationsområde med flera motionsspår, stigar och rastplatser.

Uppgifter om naturtyper, arter och bevarandevärden

Uppskattade arealer av naturtyper:

- Skogsmark	Ca 11,6 ha, varav 11,6 ha produktiv
Barrblandskog	Ca 10,6 ha
Triviallövskog	Ca 1,0 ha
- Åker	Ca 0,1 ha
- Hav	Ca 6,6 ha
- Strandäng	Ca 4,1 ha
- Betesmark	Ca 0,4 ha
- Impediment	Ca 3,1 ha

TOTALT	25,9 ha
--------	---------

Prioriterade bevarandevärden

- Naturtyper	- Kalkbarrskog*
- Växt- och djursamhällen	- Kärlväxter
- Arter	- Stenfrö, skogsknipprot
- Friluftsliv	- Höga värden för friluftsliv

*Prioriterad naturtyp – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU

Naturgeografiska förhållanden

Området ligger inom värdeetrakten *Skärgårdens skogar* enligt länets strategi för formellt skydd av skog. Typiska naturtyper i denna värdeetrakt är tallskog på hållmarker, lövblandad barrskog och ädellövskog. Topografin i reservatsområdet är omväxlande med ett antal höjder som reser sig mellan 20-25 meter över havet och berggrunden består av granit och gnejs med inslag av urkalksten. En stor del av området klassas som kalkbarrskog, vilken är en prioriterad skogstyp i länets bevarandearbete. Området omfattar även strandängar och havsvikar.

Historisk och nuvarande markanvändning

Skogen har en lång trädkontinuitet och bär många spår av bete och annan mänsklig påverkan. Trädskiktet har troligen haft en glesare struktur i äldre tid. Längst i söder, på norra delen av Borsö, finns en mindre betesmark (ca 0,4 ha). Viss röjning gjordes i området i samband med ett kommunalt LONA-projekt (Lokala Naturvårdssatsningen) under åren 2006-2009. Sörmlandsleden passerar genom området, som används flitigt för frisksport och friluftsliv.

Biologiska bevarandevärden

Trakten kring Stensunds folkhögskola är i botaniska kretsar känd för sin rika och särpräglade kärlväxtflora, med bland annat flera arter av orkidéer, och utnyttjas som exkursionsmål för kurser i floristik som hålls av Stockholms universitet. Området utgörs huvudsakligen av gles, örtrik barrblandskog. Markvegetationen är tydligt kalkpåverkad och området hyser flera kalkgynnade arter som svart trolldruva, sårläka, kruskalkmossa och eldsopp. Den sällsynta och rödlistade arten stenfrö har också noterats. Totalt har 11 rödlistade arter och 23 signalarter hittats i området.

Tabell 1. Rödlistade arter, signalarter och fridlysta arter som registrerats i objektet. Notera att tabellen bygger på inventeringarna som finns i källförteckningen, samt Länsstyrelsens egna inventeringar i samband med reservatsbildningen. Rödlistekategori följer Gärdenfors, U. (ed.) 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU. NT = nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad, CR = Akut hotad, S = signalart enligt Skogsstyrelsen, F=fridlyst.

Svenskt namn	Latinskt namn	Rödlistad /Signalart /Fridlyst
Kärlväxter		
svart trolldruva	<i>Actaea spicata</i>	S
tandrot	<i>Cardamine bulbifera</i>	S
liljekonvalj	<i>Convallaria Majalis</i>	F
lundelm	<i>Elymus caninus</i>	S
skogsknipprot	<i>Epipactis helleborine</i>	F
ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	F
loplummer	<i>Huperzia selago</i>	F
slätterfibbla	<i>Hypochaeris maculata</i>	VU
vårärt	<i>Lathyrus vernus</i>	S
stenfrö	<i>Lithospermum officinale</i>	NT
nästrot	<i>Neottia nidus-avis</i>	F
tvåblad	<i>Neottia ovata</i>	F
ormbär	<i>Paris quadrifolia</i>	S
nattviol	<i>Platanthera bifolia ssp. bifolia</i>	F
grönvit nattviol	<i>Platanthera chlorantha</i>	F
gullviva	<i>Primula veris</i>	F
vanlig backsmörblomma	<i>Ranunculus polyanthemus subsp. polyanthemus</i>	NT
sårläka	<i>Sanicula europaea</i>	S
skogslind	<i>Tilia cordata</i>	S
skogsalm	<i>Ulmus glabra</i>	CR
underviol	<i>Viola mirabilis</i>	S
Mossor		
fällmossa	<i>Antitrichia curtipendula</i>	S
stubbspretmossa	<i>Herzogiella seligeri</i>	S
guldlockmossa	<i>Homalothecium sericeum</i>	S
kruskalkmossa	<i>Tortella tortuosa</i>	S

Insekter		
Myskbock	<i>Aromia moschata</i>	S
Mindre blåvinge	<i>Cupido minimus</i>	NT
Granbarkgnagare	<i>Microbregma emarginata</i>	S
Grod- och kräldjur		
kopparödla	<i>Anguis fragilis</i>	F
vanlig snok	<i>Natrix natrix</i>	F
Svampar		
jättekamskivling	<i>Amanita ceciliae</i>	NT
hasselticka	<i>Dichomitus campestris</i>	S
fransig jordstjärna	<i>Gaeastrum fimbriatum</i>	S
poppeltofsskivling	<i>Hemipholiota populnea</i>	NT
blodvaxskivling	<i>Hygrocybe coccinea</i>	S
scharlakansvaxskivling	<i>Hygrocybe punicea</i>	NT
svavelrisk	<i>Lactarius scrobiculatus</i>	S
grovticka	<i>Phaeolus schweinitzii</i>	S
tallticka	<i>Phellinus pini</i>	NT
gul fingersvamp	<i>Ramaria flava s. lat.</i>	S
guldkremla	<i>Russula aurea</i>	S
fjällig taggsvamp s. str.	<i>Sarcodon imbricatus s. str.</i>	S
motaggsvamp	<i>Sarcodon squamosus</i>	NT
eldsopp	<i>Suillellus luridus</i>	S

Geovetenskapliga värden

Berggrunden är huvudsakligen av kvarts- och fältspatrik sedimentär bergart, med stråk av kalksten, och området är klassat som kalkbarrskog enligt Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Jordarten utgörs mestadels av sandig morän och på strandängar i söder av gyttjelera.

Värden för friluftsliv

Området används i stor utsträckning för friluftsliv. Här finns gott om stigar och motionsspår, ett vindskydd och flera eldstäder och utsiktsplatser. Sörmlandsleden går genom området och är en populär sträcka som nyttjas flitigt. I anslutning till reservatssområdet finns en mindre campingplats och en gästhamn. Svenska Frisksportförbundet bedriver en stor del av sin verksamhet i området och anordnar regelbundet kurser, tävlingar och lägerverksamhet. Skogen används även i Stensunds folkhögskolas utbildningsverksamhet.

PLAN FÖR OMRÅDETS SKÖTSEL

Övergripande mål

Målet med reservatsbildningen är främst att bevara den rika kärlväxtfloran knuten till gles barrblandskog med kalkinslag. För att bibehålla den glesa karaktären krävs skötselåtgärder i form av plockhuggning, slyröjning och skogsbete alternativt betesliknande åtgärder.

Naturresevatet är indelat i skötselområden som utgår från de bevarandemål och de skötselåtgärder som ska utföras för respektive område.

För karta över skötselområden, se bilaga 2.1.

För karta över friluftsliv, se bilaga 2.2.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder**Generella riktlinjer och åtgärder**

Plockhuggning och röjning samt om möjligt genom extensivt skogsbete eller betesliknande åtgärder ska utföras för att bevara områdets glesa och luckiga karaktär. Fläckvis röjning ska utföras för att gynna friluftslivet. Inväxande gran ska hållas efter vid behov. Strandängar och betesmark i områdets södra del ska hållas öppna.

Prioriteringar:

- I första hand prioriteras bevarandet av den rika kärlväxtfloran knuten till luckig kalkbarrskog genom plockhuggning, röjning och extensivt skogsbete eller betesliknande åtgärder.
- I andra hand prioriteras restaurering och utökning av strandängen i områdets södra del genom röjning av träd- och buskskikt.

Skötselområde 1: Kalkbarrskog (ca 6,2 ha)*Beskrivning*

Området utgörs av gles, luckig, talldominerad kalkbarrskog, med flera kalkgynnade kärlväxtarter, t.ex. sårläka, svart trolldruva, tandrot, nästrot och underviol. Här och var i området finns tydliga spår av hävd, med arter som gullviva, bockrot och brudbröd. Flera svamparter knutna till äldre tallar, t.ex. tallticka, motaggsvamp och grovticka har också noterats i området. Buskskiktet är på många håll välutvecklat och utgörs främst av slån som breder ut sig över kalkhällarna.

Bevarandemål

Målet är en gles och luckig kalkbarrskog med en rik kärlväxt- och svampflora.

Skötselåtgärder

Områdets öppna karaktär ska lyftas fram genom och kalkhällar ska röjas och till stor del hållas fria från slån, men ett visst inslag av buskar och sly ska finnas kvar för att gynna insekts- och fågellivet. Området ska om möjligt hävdas genom extensivt skogsbete eller betesliknande åtgärder. Sent bete är att föredra för att gynna lundfloran. Fläckvis röjning ska genomföras för att gynna friluftslivet.

Skötselområde 2: Barrblandskog (ca 5,9 ha)*Beskrivning*

Skötselområdet består av gles barrblandskog med mycket välutvecklat buskskikt. Särskilt i det södra området finns flera sällsynta kärlväxtarter, t.ex. slätterfibbla, stenfrö och backsmörblomma. På många håll erbjuder området en fantastisk utsikt mot havet.

Bevarandemål

Målet är en gles betespräglad barrblandskog med rik kärlväxtflora.

Skötselåtgärder

Området ska om möjligt skötas genom extensivt skogsbete eller betesliknande åtgärder. Fläckvis röjning ska genomföras för att gynna friluftslivet. Buskar och sly ska finnas kvar i viss utsträckning för att gynna insekts- och fågellivet. Plockhuggning ska också göras för att skapa siktgator mot havet.

Skötselområde 3: Hassellund (ca 1,0 ha)*Beskrivning*

Äldre hassellund med ett visst mått av inväxande gran. I området finns flera intressanta kärlväxtarter, bl.a. sårläka, gullviva och vårärt.

Bevarandemål

Målet är att bevara områdets hassellundskaraktär.

Skötselåtgärder

Målet ska nås genom avveckling av gran och röjning av sly vid behov kombinerat med (om möjligt) extensivt bete, gärna sent på säsongen.

Skötselområde 4: Örtrik granskog (ca 1,2 ha)*Beskrivning*

Området utgörs av barrblandskog med potential för att utvecklas till naturskog. Här finns ett visst mått av död ved, vilken utgör substrat för flera skyddsvärda mossor och vedsvampar. Markskiktet är örtrikt och arter som blåsippa, sårläka, tvåblad och ormbär visar på kalk i marken.

Bevarandemål

Målet är en flerskiktad barrblandskog med höga naturvärden. Strukturer ska finnas i form av gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier.

Skötselåtgärder

Området lämnas huvudsakligen för fri utveckling genom intern dynamik.

Skötselområde 5: Strandäng (ca 4,5 ha)*Beskrivning*

Området utgörs huvudsakligen av havsstrandäng och delar av området betas idag. Här växer flera starrarter och området har goda förutsättningar för ett rikt fågelliv.

Bevarandemål

Målet är att bevara och utveckla öppna hävdade strandängar med ett växt- och fågelliv karaktéristiskt för denna miljö.

Skötselåtgärder

Området ska hävdas, om möjligt, genom extensivt bete eller slåtter. Om det inte är möjligt ska området hävdas på annat sätt. Tuvfräsning ska göras vid behov. För att skapa

gynnsamma och skyddade grunda vattenmiljöer för djurlivet, s.k. blå bårder, kan bete tillämpas hela vägen ut i vattenbrynet.

Skötselområde 6: Åkermark (ca 0,1 ha)

Beskrivning

En smal remsa av åkermark finns innanför reservatsgränsen i områdets västra del.

Bevarandemål

Målet för området är åkermark alternativt spontanväxande lövskog.

Skötselåtgärder

Åkerbruk, om möjligt.

Skötselområde 7: Hav (ca 7,0 ha)

Beskrivning

Av arronderingsskäl utgörs en liten del av reservatsområdet av hav i form av två vikar i reservatets södra del. Vikarna utgör del av Gälöfjärden och Fågelöfjärden, som tillhör vattendistriktet Norra Östersjön. Vikarna är märkbart påverkade av övergödning och här finns gott om strukturskapande växtlighet, framförallt blåstång. Vid inventering år 2014 noterades gädda och abborre i Fågelöfjärden. I Gälöfjärden noterades ålnate, vitstjälksmöja, abborre och blåmussla.

Skötselåtgärder

Ingå särskilda skötselåtgärder planeras i området. Byggande av bryggor ska undvikas i de områden som har känslig bottenflora.

Friluftsliv

Beskrivning

I området finns ett vindskydd och flera uppmärkta stigar, motionsspår och eldplatser. Sörmlandsleden går genom området, som även används vid kurser, tävlingar och lägerverksamhet i folkhögskolans och Svenska Frisksportförbundets regi. På Roparudden finns möjlighet att skapa en fin utsiktsplats. Parkering för områdets besökare finns uppe vid folkhögskolan och en särskild parkeringsplats för rörelsehindrade finns centralt i området.

Bevarandemål

Gränsmarkering och informationstavlor ska vara i gott skick. Områdets friluftsanläggningar ska vara i gott skick.

Skötselåtgärder

Uppsättning och underhåll av informationsskyltar, anläggning av rastplats med eldstad och vindskydd vid Roparudden (se skötselkarta, bilaga 2.1).

Jakt och fiske

Jakt och fiske regleras inte i beslutet

UPPFÖLJNING

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder genomförts. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för eventuell omprövning av skötselplanen.

Uppföljning av bevarandemål

Ett tredje dokument ska tas fram i samband med uppföljningen av naturreservatet. Dokumentet är en uppföljningsplan med målkriterier för de olika bevarandemålen. Uppföljningen av bevarandemål sker i enlighet med instruktioner från Naturvårdsverket.

Kostnader och finansiering

Skötselåtgärder bekostas av förvaltaren. Uppföljningen bekostas av Naturvårdsverkets anslag för skötsel av skyddad natur.

Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Plats	Prioritet
Uppsättning och underhåll av informationsskyltar	Inom 5 år, sedan vid behov	Se skötselkarta, bilaga 2.1	1
Slyröjning och plockhuggning	Vid behov	Skötselområde 1-3	1
Avveckling av gran	Vid behov	Skötselområde 3	1
Extensivt bete eller betesliknande åtgärder	Inom 5 år, sedan löpande	Skötselområde 1-3, 5	2
Uppförande och underhåll av vindskydd och eldstad vid Roparudden	Inom 5 år, sedan vid behov	Skötselområde 2	2
Röjning och tuvfräsning av strandängar	Vid behov	Skötselområde 5	2
Markering av gränsen	Utfört år 2016, sedan vid behov	Reservatets gränser	2
Uppföljning av skötselåtgärder	Efter åtgärd	Hela reservatet	1
Uppföljning av bevarandemål	Vart 6/12/24:e år	Hela reservatet	1

Källförteckning

Artdatabanken-SLU. 2016-11-22. Uttag ur databasen Artportalen (www.artportalen.se).
 Gärdenfors, U. (ed.) 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
 Lantmäteriet. *Ekonomiska kartan över Sverige*. Kartlagd år 1956.
 Lantmäteriet. *Häradskarta*. Kartlagd åren 1898-99.
 Lantmäteriet, 2012. *Fastighetsförteckning Stensunds naturreservat*.

SKÖTSELPLAN

Datum

Diarienummer

9(9)

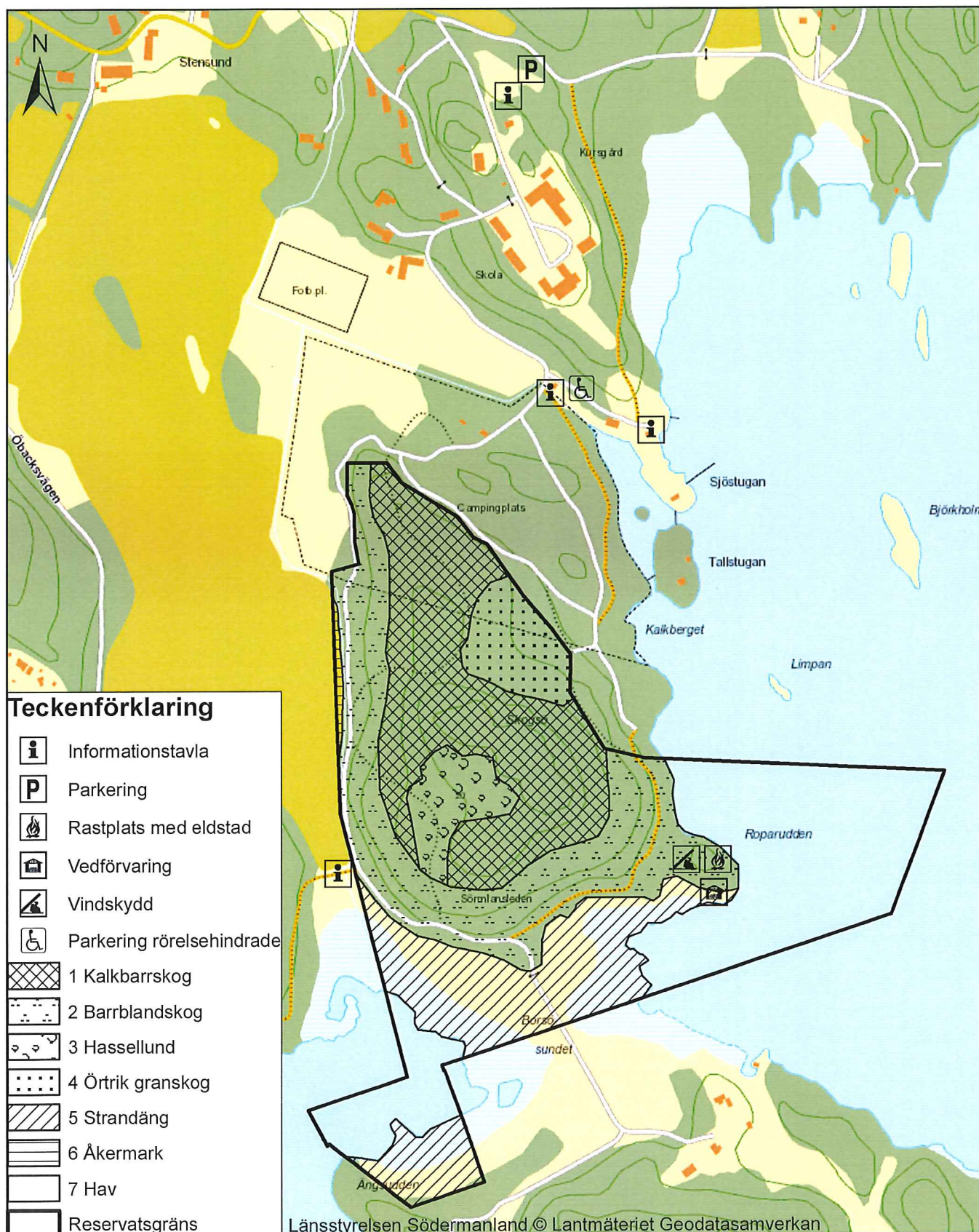
2018-03-06

511-6120-2011

Länsstyrelsen i Södermanlands län. 1991. *Sörmlands natur, Naturvårdsplan*. Objekt nr. 80-137 (klass II).
Länsstyrelsen i Södermanlands län. 2006. *Strategi för formellt skydd av skog i Södermanlands län*.
Nitare, J. 2000. *Signalarter: indikatorer på skyddsvärd skog: flora över kryptogamer*. (1. uppl.) Jönköping: Skogsstyrelsens förlag.
Rydberg, H. och Wanntorp, H-E. 2001. *Sörmlands flora*. Botaniska sällskapet i Stockholm.
Skogsstyrelsen. 1998. Nyckelbiotopsinventeringen.
Sveriges Geologiska undersökning. 1986. Jordartskartan. Digital utgåva.
Utdrag ur VISS, Vatteninformationssystem Sverige, 2017-02-07.

Bilagor

2.1. Skötselkarta

1:6 000

0 125 250 Meter